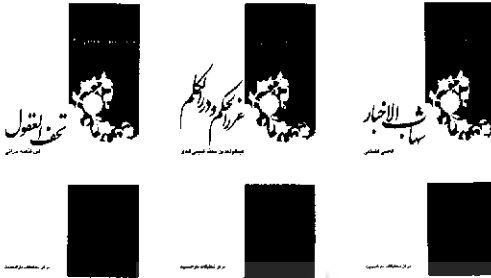

ضرورت انتشار

گزیده‌های متون حدیثی

◀ هادی ربانی

سنت معصومان (ع) میراث شریف ایمان و فضیلت برای انسان‌های حقیقت طلب است و جام جان مشتاقان را از شراب جانفزای معنویت و حکمت سرشار می‌کند. حق‌جویان و خداطلبان، همواره در روشنای قدسی سخن معصومان (ع) به پاکی‌ها و نیکی‌های جاویدان، راه برده‌اند. بر خوان گسترده «قال المعصوم»، هم فرزندگان طعام دانایی خورده‌اند و هم کوتاه‌دستان، ریزه‌خواری کرده‌اند. و چنین است که می‌بینیم سنت، پس از کلام روحانی وحی، به عنوان دومین ماخذ دینی مسلمانان، سهمی سترگ در توصیف حقیقت دین و بالندگی و شکوه علوم اسلامی داشته است.

اهداف مجموعه

با وجود نیاز فزاینده انسان معاصر به معنویت و اخلاق و نیز به رغم آنکه همگان پذیرفته‌ایم که احادیث از جمله متون اساسی دین است، اما آن چنان که سزاوار است، به آن اقبال نشده و در عرضه روشنگرانه و فراگیر آن به نسل نو تلاشی درخور به ظهور نرسیده است.

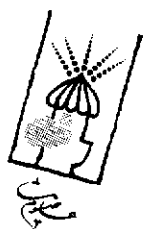
از دیگر سو، پُربرگ بودن آثار روایی و ظهور پاره‌ای از مطالب ضعیف و غیر عصری در آنها و نیز در دسترس نبودن ترجمه فارسی و یا ترجمه‌ای امروزی از برخی از این متون، گروهی را که طالب کتاب‌های گزیده و سخته‌اند، از مطالعه آنها بازداشته است. بی‌شک، رفع نقایص پیش‌گفته، به علاوه بهره‌گیری از قالب‌های نوین می‌تواند، بیش از پیش به گسترش فرهنگ حدیثی در میان عموم یاری رساند. قالب «گزیده متون» که در موضوعات دیگر (مانند ادبیات)، تجربه‌ای نیکو را فراهم آورده، قالبی مناسب برای انتشار مجموعه‌های حدیثی است؛ اگرچه تاکنون از این قالب در عرضه متون دینی کمتر برای عموم سودجسته شده است.

این قالب، همچنین درآمدی است برای آشنایی کامل‌تر با معارف اهل بیت (ع). و می‌تواند پس از برانگیختن اشتیاق اولیه مخاطبان برای پیگیری و فهم این معارف، در مرحله پسین، آنان را به استفاده‌هایی فراگیرتر رهنمون شود. این مجموعه نیز به همین نیت و در چنین قالبی تدوین شده است. امید است در کنار تلاش‌های دیگر برای تصحیح و احیای متون حدیثی، این مجموعه بتواند با شناساندن متون حدیثی و پدیدآورندگان آنها، مدخلی برای ورود به اصل این آثار باشد.

ویژگی‌های مجموعه

مهم‌ترین ویژگی‌های این مجموعه را می‌توان چنین برشمرد:

۱. شامل گزیده مهم‌ترین متون حدیثی است.
۲. در گزیده‌سازی، ترتیب تاریخی آثار مورد نظر نبوده است و به تدریج، مهم‌ترین مجموعه‌های حدیثی، از کهن‌ترین آنها تا عصر حاضر، برگزین خواهند شد.
۳. حجم هر کتاب و ترجمه آن، بین یک صد تا دویست صفحه است.
۴. همه گزیده‌ها در قطع و طرحی یکسان عرضه می‌شوند.
۵. هر گزیده شامل مقدمه، متن و نمایه است: مقدمه، به اختصار، در بردارنده اطلاعاتی درباره زندگانی پدیدآورنده کتاب، جایگاه علمی او و گزارشی از محتوای کتاب

و ترسیم جایگاه آن در میان متون حدیثی است. متن، شامل احادیث برگزیده همراه با اعراب و ترجمه و در صورت نیاز، شرح است. در نمایه، فهرست موضوعی کاملی در پایان هر مجموعه ارائه می‌شود که با رجوع به آن می‌توان به صورت موضوعی به احادیث دست یافت.

۶. منابع احادیث، حتی الامکان، شناسایی شده و در پانوشت هر صفحه آورده شده است؛ جز در متونی که از مصادر اصلی به شمار می‌آیند.

۷. در گزیده‌ها، حتی الامکان، ترتیب مطالب رعایت می‌شود. در مواردی که ساختار جدیدی در نظر گرفته شود، در مقدمه به آن تصریح می‌شود.

۸. در انتخاب احادیث، حتی الامکان، معیارهای ذیل در نظر بوده است:

الف. عموم به آن نیازمند باشند؛

ب. کوتاه، گویا و کاربردی باشد؛

ج. ناظر به یکی از مسائل اعتقادی، عبادی، اخلاقی، تربیتی، اجتماعی،

اقتصادی و... باشد، امید به زندگی را افزایش دهد و مکارم اخلاقی و اصول

انسانی را تقویت کند.

۹. سعی شده است تا در ترجمه احادیث، نثر معیار رعایت شود.

۱۰. گزیده هر اثر، محصول کار جمعی است که زیر نظر دبیر مجموعه تدوین

می‌شود. در صفحه حقوق هر گزیده، همکاران شناسانده می‌شوند.

از این مجموعه عناوین ذیل به تازگی انتشار یافته است:

۱. شهاب الاخبار، قاضی محمد بن سلامه قضاعی (م ۴۵۴ق)، ترجمه حمید

فرخیان، قم: دارالحدیث، ۱۳۸۳، چاپ اول، ۱۰۰ ص.

۲. غررالحکم و دررالکلم، عبدالواحد بن محمد آمدی (م ۵۱۰ق)، ترجمه

سیدمحسن موسوی، قم: دارالحدیث، ۱۳۸۳، چاپ اول، ۱۳۰ ص.

۳. تحف العقول، ابن شعبه حرانی (م ق چهارم)، با استفاده از ترجمه پرویز اتابکی،

قم: دارالحدیث، ۱۳۸۳، چاپ اول، ۱۰۸ ص.

ویژگی برجسته مجلدات منتشر شده در برداشتن نمایه موضوعی در پایان هر دفتر است که از طریق موضوعات خرد به راحتی می توان به موضوعات مورد نظر دست یافت. سنت حسنه درج نمایه موضوعی در پایان آثار غیر دینی - که چندی است شتاب فزون تری یافته است - امید می رود در متون دینی نیز مورد عنایت بیشتری قرار گیرد.

همچنین این عناوین نیز در دست آماده سازی و انتشار است: ۱. المحاسن، ۲. الخصال، ۳. مشکوة الأنوار، ۴. الکافی، ۵. بحار الأنوار.

در ترتیب شماره گذاری ده دفتر نخست بدین گونه عمل شده است: دفتر نخست به سخنان کوتاه پیامبر (ص) اختصاص یافته است. در دفتر دوم سخنان کوتاه امام علی (ع) آمده است. دفتر سوم دربر دارنده سخنان کوتاه چهارده معصوم است. دفتر چهارم اختصاص به مجموعه حدیثی موضوعی کهن دارد. دفتر پنجم مجموعه ای حدیثی است که با خصلت های یگانه آغاز و به خصلت های بیشتر خاتمه می یابد. دفتر ششم دربردارنده مجموعه موضوعی متاخرتر است. دفترهای هفتم و هشتم به «مهم ترین» و «بزرگ ترین» مجموعه حدیثی شیعه اختصاص یافته است. دفتر نهم و دهم نیز دربردارنده دو مجموعه حدیثی موضوعی معاصر است. در ده دفتر نخست، هدف این بوده است که علاقه مندان با نمونه های متنوع منابع حدیثی نیز آشنا شوند. در ادامه نیز سایر متون حدیثی به صورت گزیده ارائه خواهد شد.

امید است این مجموعه بتواند دریچه ای کوچک به جهان پرفروغ سخنان خاندان نور (ع) و علاقه مندان را با فرهنگ حدیثی آشنا سازد.